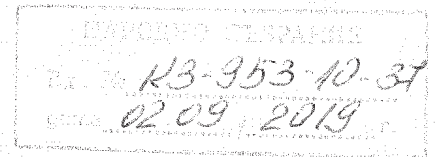

България без дим

Коалиция за живот без
тютюнев дим
Smoke Free Life Coalition

Изм. № 353 / 29.08.2019

ДО
Д-Р ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

ОТНОСНО: Законопроект 954-01-53 от 24.07.2019 г. за допълнение на
Закона за здравето

УВАЖАЕМА Д-Р ДАРИТКОВА,

Организациите, членувачи в Коалиция за живот без тютюнев дим и членовете на Сдружение „България без дим“ подкрепят по принцип внесените от група народни представители от парламентарната група „Обединени патриоти“ Закон за допълнение на Закона за здравето. Изделията за водна лула, несъдържащи тютюн, следва да бъдат включени към забраната за тютюнопушене на закрити и някои открити обществени места.

Подкрепяйки включването на изделията за водна лула, несъдържащи тютюн, ние настояваме към забраната да се включат и електронните цигари и нагреваемите тютюневи изделия, като в посочените в законопроекта текстове се използва терминът **„употреба на тютюневи и свързаните с тях изделия“**.

Предлагаме чл. 56, ал. 1 и 2 да се променят така:

*„Чл. 56. (1) **Забранява се употребата на тютюневи и свързаните с тях изделия в закритите обществени места.***

*(2) **Забранява се употребата на тютюневи и свързаните с тях изделия и в помещенията с обособени работни места, където се полага труд, както***

Гражданска инициатива
„България без дим“
концентрира енергията на
стотици хиляди граждани,
крито подкрепят
въвеждането на
пълна забрана за
тютюнопушене на
обществени места и държат
законът да се спазва и
прилага стриктно.
www.bezdim.org
Коалицията за живот без
тютюнев дим обединява над
30 обществени, пациентски
и медицински организации,
общини и медик.
www.coalition.bezdim.org
Телефон +359 882 37 40 00
Е-поща project@zabrana.bg
Бул. „Сливница“ 257, ет. 3
София 1202

и в помещенията към тях със спомагателно и обслужващо предназначение.“

Съгласно определението, посочено в т. 8 към § 1 от Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия „Изделия, свързани с тютюневите изделия са електронните цигари, контейнерите за многократно пълнене, течностите, съдържащи никотин, изделията за пушене, различни от тютюневи изделия и изделията за водна лула, несъдържащи тютюн“. Тази формулировка автоматично включва споменатите в предложението на народния представител Валери Симеонов изделия за водна лула, несъдържащи тютюн, но добавя и електронните цигари и изделията за пушене, различни от тютюневите изделия.

Както сме посочвали и в предишните ни становища, основание за предложението ни дава § 55 от Преамбюла към Директива 2014/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно производството, представянето и продажбата на тютюневи и свързани с тях изделия и за отмяна на Директива 2001/37/ЕО.

Недостатъчните доказателства както за непосредствените, така и за отдалечените вредни ефекти от въздействието на електронните цигари и нагреваемите тютюневи изделия изискват да се приложи „принципът на предпазването“, широко използван, когато няма категорични данни за причиняваната вреда от даден продукт или вещество: „По-добре продуктът/веществото да бъдат забранени, докато се докаже тяхната безвредност или вреда, отколкото след години да се води борба с вредните последици.“

Основание да настояваме да бъдат включени в забраната електронните цигари и нагреваемите тютюневи изделия ни дава и публикувания през месец юли 2019 г. Годишен доклад на Световната здравна организация за глобалната тютюнева епидемия, 2019.¹

В него се препоръчва на държавите да се съобразят със следните заключения относно нагреваемите тютюневи изделия:

„- те трябва да се регулират като тютюневи изделия, тъй като съдържат тютюн;

- те произвеждат токсични емисии, много от които са подобни на токсичните вещества, открити в цигарения дим.

- потребителите са изложени на токсични емисии от продуктите, а хората в непосредствена близост също могат да бъдат изложени на тези вторични емисии;

- въпреки че нивата на някои токсични вещества в тях са по-ниски от тези, които се намират в конвенционалните цигари, нивата на други са по-високи, като по-ниското ниво на някои токсични вещества не означава непременно намаляване на риска за здравето;

¹ https://www.who.int/tobacco/global_report/en/

- те съдържат никотин, който е силно пристрастяващ и се свързва с вреди за здравето, особено при деца, бременни жени и юноши;

- дългосрочните въздействия при употребата им върху здравето и излагането на хора на техните емисии остават неизвестни, като до момента няма достатъчно независими доказателства за относителния и абсолютен риск и са необходими независими проучвания, за да се определи здравният риск, който представляват за потребителите и страничните лица.²

По отношение на електронните цигари в Доклада се посочва:

- възможно е аерозолите на електронните цигари да са по-малко токсични от цигарите, но няма достатъчно доказателства, които да определят точното ниво на риск, свързано с тях³, като количеството на никотина и други токсични вещества в нагрятата течност също оказват влияние върху относителния риск;

- електронните цигари крият рискове за потребителите и за околните⁴, но все още няма достатъчно доказателства за количествено определяне на този риск и дългосрочните ефекти от излагането на токсичните им емисии^{4,5}, като съществуват рискове и от физически наранявания, причинени от пожари или експлозии, свързани с устройствата⁶;

- научните доказателства относно ефективността на електронните цигари като помощ за спиране на тютюнопушенето все още се обсъждат, като към днешна дата, потенциалът те да играят роля като интервенция за спиране на тютюнопушенето на ниво население е неясен^{7,8,9};

- електронните цигари могат да служат като врата към конвенционалното тютюнопушене сред младите хора или към „нормализирането“ на тютюнопушенето в обществото;

- страните трябва да прилагат забрани за рекламиране на електронните цигари, както и допълнителното обкусяване на течността, за да възпрепятстват употребата от младите хора.

Младите хора, които използват електронните цигари, са изложени на никотин, което може да има дългосрочно въздействие върху развиващия се мозък и съществува риск от пристрастяване. Има все повече

² Electronic Nicotine Delivery Systems Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control. FCTC/COP/6/10 Rev.1 1 September 2014. Moscow: World Health Organization; 2014.

³ Пак там.

⁴ Perikleous EP, Steiropoulos P, Paraskakis E, Constantinidis TC, Nena E. E-cigarette use among adolescents: an overview of the literature and future perspectives. *Frontiers in Public Health*. 2018;6:86.

⁵ Electronic Nicotine Delivery Systems Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control. FCTC/COP/6/10 Rev.1 1 September 2014. Moscow: World Health Organization; 2014.

⁶ Rossheim ME, Livingston MD, Soule EK, Zeray HA, Thoms DL. Electronic cigarette explosion and burn injuries. *US Emergency Departments 2015-2017*. *Tobacco Control*. 2019;28(4):472-4.

⁷ Malas M, van der Temple J, Schwartz R, Minichiello A, Lightfoot C, Noormohamed A, Andrews J, Zawertailo L, Ferrence R. Electronic cigarettes for smoking cessation: a systematic review. *Oxford University Press*. 2016;18(10):1926-36.

⁸ Khoudigian S, Devji T, Lytvyn L, Campbell K, Hopkins R, O'Reilly D. The efficacy and short-term effects of electronic cigarettes as a method for smoking cessation: a systematic review and a meta-analysis. *International Journal of Public Health*. 2016;61(2):257-67.

⁹ El Dib R, Suzumura EA, Akl EA, Gamaa H, Agarwal A, Chang Y, et al. Electronic nicotine delivery systems and/or electronic non-nicotine delivery systems for tobacco smoking cessation or reduction: a systematic review and meta-analysis. *BMI Open*. 2017;7(2):e012680.

доказателства, че непълнолетните непушачи, които използват електронни цигари, удвояват шанса си да започнат да пушат цигари по-късно от живота си.

Последните проучвания в Съединените американски щати (САЩ) и някои европейски страни показват значително увеличение на използването на електронните цигари сред младежите¹⁰ - от 1,5% през 2011 на 20,8% през 2018 г.

Според нас текстът на предложената „Заклучителна разпоредба“ не е коректен и следва да се съобрази с правилата и изискванията на Директива 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета и на приетия в България ред. Нотификацията следва да се реализира на ниво проект на нормативния акт и тя трябва да предхожда разглеждането и приемането на предложените промени в Парламента.

Продължаваме да настояваме да се въведат и текстове, с които да се засили контролът по спазването на забраната, защото ако не се дадат допълнителни правомощия и възможности на контролните органи, забраната много лесно ще бъде нарушавана. Приетият през месец юли 2019 г. текет за допустителството е крачка в правилната посока, но тя не е достатъчна.

Във връзка с това настояваме и за:

- въвеждане на санкцията „заповед за спиране на обект“ при системни нарушения на забраната;
- включване и на други органи в контрола като: органи на МВР, контролните органи на инспекцията по труда, контролните органи на областните дирекции по безопасност на храните, лица, определени от кметовете на общините;
- включване на обучени представители на обществеността в контрола по спазване на забраната, съгласно чл. 37, ал. 2 от Закона за административните нарушения и наказания, в който е посочено, че „Актове могат да съставят и представители на обществеността, ако са овластени за това с нормативен акт.“
- осигуряване правомощие на контролните органи да изискват документ за самоличност, за да могат да съставят актове за административно нарушение на физически лица;
- включване в Допълнителните разпоредби на определение за „закрито обществено място“;
- чрез Преходни и заключителни разпоредби към ЗИД на Закона за здравето да се промени Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия, като се въведат текстове за забрана на

¹⁰ Perikleous EP, Steiropoulos P, Paraskakis E, Constantinidis TC, Nena E. E-cigarette use among adolescents: an overview of the literature and future perspectives. *Frontiers in Public Health*. 2018;6:86

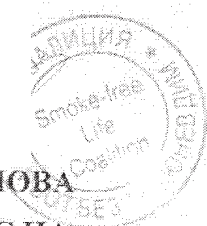
външната реклама и рекламата в местата за продажба на тютюневи и свързаните с тях изделия.

На разположение сме по всяко време да представим конкретни текстове със съответната обосновка по предложените промени, които да бъдат обсъдени с депутати от Комисията по здравеопазването.

Искрено се надяваме, че предстоящите местни избори няма да попречат и депутатите ще се отнесат отговорно към необходимите промени в Закона за здравето, отнасящи се до тютюнопушенето, за да не бъде България на първо място в Европейския съюз по брой на пушачи както сред възрастното население, така и при подрастващите. Промените не следва да се правят „на парче“, а да се обмислят внимателно и да обхванат всички аспекти на борбата с тютюнопушенето – предотвратим рисков фактор за много незаразни заболявания.

С УВАЖЕНИЕ,

Д-Р ГЕРГАНА ГЕШАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА
КОАЛИЦИЯ ЗА ЖИВОТ
БЕЗ ТЮТЮНЕВ ДИМ

Д-Р МАША ГАВРАЙЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА
СДРУЖЕНИЕ „БЪЛГАРИЯ
БЕЗ ДИМ“

